

Rambam (Hil. Mechirah 15:6, cited by Shulchan Aruch Choshen Mishpat 232:7)

אינו לוקח אלא דבר — **Anyone who buys something without specification** ואם פירש המוכר ואמר — **buys only something that is whole, without defect.** השלם מכל מום
 — **And even if the seller stipulated and said, “On the condition that you do not return to me because of a defect,”** הרן זה חוזר — **[the buyer] can return.**
 This is so — **unless [the seller] specifies the defect that there is in his merchandise and the buyer forgives it,** או עד שיאמר לו כל מום שימצא
or until [the buyer] says to him, “I accept any defect that will be found in this merchandise that lessens its value up to such-and-such.”
For one who is forgiving something has to know what he is forgiving and specify it, כמו המפרש בהוניה — **just as one must specify regarding ona'ah.**

Bava Metzia (51b)

— **In what case was this law said [that the wronged party may claim fraud]?** — **Where the overcharge was unspecified.** — **But where [the seller] specifies, for example, “This item that I am selling to you for two hundred, I am aware concerning it that it is really worth only a hundred. nevertheless, I am selling it on the condition that you have no claim on me for ona'ah,” — then he has no claim on him for ona'ah.**

Sma (232:16)

— **The rulings of [the Shulchan Aruch] contradict each other: For here regarding a stipulation about defects he ruled without specification like the Rambam, indicating that he holds that a person does not forgive to his fellow something that is not fixed. But at the end of siman 260 and in siman 60 and 62 [the Shulchan Aruch] wrote that all the Acharonim disagree with the Rambam regarding this. And there in siman 60 he wrote clearly that we hold about this not in accordance with the Rambam. It therefore appears to me that this which [the Shulchan Aruch] rules here in accordance with the Rambam is not only because it is not a fixed amount. Rather, it is because we derive a kal vachomer from ona'ah and because we derive a kal vachomer from ona'ah as the Magid Mishnah wrote. And regarding ona'ah the reason is because [the buyer] can say, “I thought that there really was no ona'ah, and he said it to settle my mind.”**

מגיד משנה - מדמיון זה לאונאה למד כן ומקל וחומר, שהרי המום לעולם חוזר אף על פי שאין האונאה חוזרת אלא לזמן ידוע.

טור (רלב, ז) - וזה נוטה לצד דבריו שכתב שאין אדם מקנה לחבירו דבר שאין לו קצבה. ואני כתבתי למעלה שלדעת אדוני אבי הרא"ש יכול להקנותו, והוא הדין שיכול למחול.

ושב הכהן (סי' מה) - לפי מה שפירש הטור דברי הרמב"ם שהטעם הוא שצריך שיפרש במום והוא הדין באונאה משום שהוא דבר שאין לו קצבה, אם כן אפילו אם הודה המתאנה שבשעה שהתנה עמו ואמר על מנת שאין עליו אונאה היה דעתו למחול לו אם יהיה בו אונאה או מום ולא סמיכות דברים בעלמא אפילו הכי יכול לחזור כדין דבר שאין לו קצבה שיכול לחזור משום דסבירא ליה דכל דבר שאין לו קצבה לא נקנה כלל ויכול לחזור והוא הדין במחילה אם כן הוא הדין באונאה או מום. אבל אי אמרינן שהטעם הוא לא משום דאמרין דמן הסתם לא היה דעתו למחול אלא סמיכות דברים בעלמא לפי זה היה אפשר להסתפק היכי שמודה שבשעה שהתנה ואמר על מנת שאין לך עלי אונאה או מום היה דעתו למחול רק שעתה רוצה לחזור יש לומר דבכי האי גונא אינו יכול לחזור.

משפטי התורה (סי' טו) - בנידון שבסימן מ"ה, שהם הרי פרטי ההתחייבות כתובים בפירוש בשטר ברורים, והיה יכול לברר זאת לפני שחתם אלא שהחותם לא ידע מהם, במקרה כזה כתב השו"ע שמכיון שהחותם סמך על בעל השטר או על אדם שנאמן עליו שביאר לו מה כתוב בשטר, לפיכך גמר בדעתו על ידי חתימתו להתחייב על הנאמר בשטר. מה שאין כן בנידון דנן שגם המוכר לא פירש והגדיר לקונה על מה הוא מתבקש למחול, ומאחר וגם בשטר לא פורט מה הם הפגמים הנמצאים בדירה בשעת הקנין אם כן כאן המוחל לא גמר בדעתו להאמין לאף אדם או מסמך.

אחריות המוגבלת בזמן

מהרש"ם (ח"ג סי' קכח, הובא באמרי יעקב) - כיון שדעת הרב המגיד דאם עבר זמן והיה יכול להבחין אין לו טענת מומין... אם כן כשהתנה התנאי שאחר ח' ימים אין לו טענת מומין בעל כרחך לטפויי אתא שגם קודם נתינת אין לו טענה וכל תנאי שבממון קיים. ואף דבהתנה שלא יהיה טענת מומין לא ידע דמחיל הרי גם בדינו של הרב המגיד תקשי כן ובעל כרחך דאמרין דהוי כידע ומחיל כיון שבידו להבחין, והכי נמי בזה... ועוד נראה דכיון שנתפשט המנהג בין הסוחרים ובעוה"ר רובן דנים בערכאות המקיימים תנאי זה בהחלט, אם כן כל כי האי גונא מנהגא מלתא.

משפטיק ליעקב (ח"ג עמ' סז) - כאשר הוגבלה האחריות ע"י היצרן לשנתיים בלבד נראה שהדבר התיחס לפגמים הנובעים כתוצאה מהתבלות ולא כתוצאה מפגמים ביצור... ואף אם הפרשנות היתה גם ביחס למומים, הרי שלא מהני התנאה מעין זו כדי למנוע מהחזר המקח בטענת מומין לאחר זמן.

הלוקח דבר מספק

חכמת שלמה (רט, ב) - בדין הקונה אתרוגים סתומים ונמצא מקולקלים מאד והפסיד הקונה הרבה אם יש בהם דין אונאה ומקח טעות... כן הוא המנהג התגרים שקונין אדעתא דהכי אם טוב ואם רע. ואף דהמתנה על מנת שאין עלי אונאה יש לו עליו אונאה, היינו מדינא אבל מכל מקום אם נעשה כן מנהג בין התגרים שלא יהיה בזה אונאה... מהני מנהג התגרים במה שדרכן בכך... יש לומר כיון דהטעם דעל מנת אין לך עלי אונאה דלא מהני מכח דלא ידע ומחיל, ויש לומר היינו היכא דסמוך דהמוכר יודע מה היא שוה ואם כן הלוקח סומך דמן הסתם אין המוכר מטעה אותו דמוכר או לוקח לא מרעא אומנותו ואין דרך אדם להטעות חברו לכך לא מחל בלב שלם. אבל היכי דהלוקח יודע דגם המוכר אינו יודע אם כן בזה אסיק אדעתיה אולי הוי בו טעות או נחשב ידע ומחיל. [ועי' פתחי חושן י, סקכ"ו].

פתחי תשובה (רלב, ו) - ה"ה בשאר דברים שדרך למוכרן סתומים וחתומים כמות שהן כגון תיבות עם דפי זכוכית לחלונות או תיבות עם אתרוגים וכיוצא בזה יש לב"ד בכל מקום לחקור אחר המנהג.